

prišel pa minule dni stotnik Uzelac v Budimpešto zahtevati zadoščenja od Ugrona. Zadoščenja pa ni dobil, ker se izgovarja Ugron, da zadenejo le tedaj njegove opazke Uzelca, ako je res, kar se bere v uradnem poročilu policijskega komisarja Reškega.

Sicer je pa provzročila ta stvar mnogo pozornosti, ter se je začelo pretresovati vprašanje, do kje naj sega imuniteta poslancev za slučaj razžaljenja izvenparlamentnih oseb.

Vsled teh dogodkov je izstopil poveljnik 79. pešpolka grofa Jelačića iz „Casino patriotico“ in pa iz jahalnega Reškega kluba.

V Budimpešti mislijo zidati novo nemško gledališče, in je municipij uže v to privolil. Pogumni državni poslanec Gabrijel Ugron je pa interpeloval ministerskega predsednika ter ga vprašal, ali ne misli preprečiti tega izdajskega podjetja. Se hočemo li mi Slovani učiti strpljivosti od Ogrov? Kaže, da bi bilo prav.

Mnogo se govori, da bode odstopil honvedski minister baron Fejerváry, ker se ne ujema z mnenjem, da ne bi moral poslanec Ugron dati zadoščenja stotniku Uzelcu in pa sploh zaradi armado žalečih opazk poslanca Beöthy-a. Ta vročekrvni madjar je pri utemeljevanji svoje interpelacije, ki jo je stavil glede imunitete državnih poslancev, posebno ostudno napadal bivšega barona Jelačića. Morebiti zato, ker je rešil leta 1848. našo državo ter ukrotil s svojimi rojaki Hrvati madjarske puntarje. Znamenito je pa to, da ni temu grozovitemu „teremtete“ nobeden ugovarjal niti izmed ministrov niti izmed poslancev.

Vnanje države.

Rumunija. — Trgovske razmere med Avstro-Ogrsko in Rumunijo postajajo čim dalje povoljnejše ter se je nadejati, da se bode vendar le sklenila trgovska pogodba med tem dvema državama. V interesu naše industrije bi bilo želeti, da se to brž ko mogoče zgodi.

Rusko. — Dne 23. t. m. je priplul oddelek francoskega brodovja v Kronstadt, kjer je bilo prav slovesno vzprejeto. Pri banketu, ki ga je priredil dne 24 t. m. francoski poslanik na čast častnikom francoskega brodovja, bil je tudi ruski generalni admiral veliki knez Aleksij. Francoski poslanik Laboye je napil ruskemu carju, veliki knez Aleksij pa predsedniku republike Carnotu in pa hrabremu brodovju francoskemu.

Angleški list „Times“ piše ob tej priliki, da je rusko-francoska zveza sicer močna, vendar pa ne taka, da bi si upali državniki teh dveh velesil začeti vojsko.

Ruski dver je počastil s svojim obiskom dne 25. t. m. francosko brodovje. Isti dan je bil banket na carski jahti „Deržava“, dne 28. t. m. pa v Petrovem dvorci

na čast francoskemu brodovju. Z obiskom kakor tudi z vzprejemom francoskega brodovja se bavi danes vse evropsko časopisje. Večina časopisov trdi, da zdaj še gotovo ne skleneta javne formalne zveze Rusija in Francija. Nekateri ruski listi pišejo, da poplačuje rusko brodovje francoskemu z izvenrednim vzprejemom le stari dolg za mnogobrojne prijazne vzprejeme ob različnih prilikah po francoskih lukah.

Turčija. — Črna Gora nima miru pred Albanci, ki vedno nadlegujejo njene prebivalce z napadi, z ropanjem in tatvino. Turška vlada sicer vedno obeta na pritožbe Črnogorske vlade, da bode ostro kaznovala krivce ter pazila, da se ne bodo ponavljale take reči. Ali kaj pomaga, ko se v Albaniji nihče ne zmeni za turške vlade povelja. Sicer pa je po vsej Turčiji tak nered, da o javni varnosti skoro govoriti ni. To kaže, da ne more biti daleč konec Turčije, in v ta namen se baje snuje zveza balkanskih držav.

Angleška. — Pri dineju v Mansion-House je rekel Salisbury, da ne pozna nobenega časa, ko bi vnanja politika imela manj ovir in evropska politika veči mir, kakor je sedanj. Govornik je naglašal hitri razvoj Bolgarije in Egipta. Napovedani prihod francoskega brodovja v Portsmouth je nov in pomenljiv dokaz za miroljubje Francije. Zavezniki Angleške so tisti, ki hočejo mir in sedanjo razdelitev dežel.

Narodno-gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

Ta ustanovni zaklad je bil ustanovljen povodom 40 letnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I., in 8 ustanov po 25 gld. se od leta 1889. vsako leto dne 2. decembra razdeli.

Sklep seje z dne 10. decembra 1889., kako dobiti ustanovno glavnico, oziroma vsako leto potrebni ustanovni znesek 200 gld. za „cesar Fran Jožefovo jubilejsko ustanovo“, blagovolilo je visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo z ukazom z dne 12. januarja 1890. l., št. 53906 potrditi in je zbornico pooblastilo, da postavlja do časa, dokler sedaj naložena ustanovna glavnica ne naraste do potrebne višine, kar naj bi se doseglo z nadaljnimi prostovoljnimi doneski in z naraščajočimi obrestmi, — zgoraj navedeni, vsako leto potrebni ustanovni znesek 200 gld. v letne proračune.

Ker je z ozirom na navedeno vsoto še daleč oni čas, ko bo zbornica s svojim doneskom prenehala in se bo iz ustanovne glavnice same letni ustanovni znesek 200 gld. izplačeval, meni odsek, da bi izdatno pripomoglo, če bi se denar, katerega ima zbornica v blagajni, porabil v ta namen, na kateri način bi se lahko zbornični proračun za potrebni letni donesek 200 gld. v kratkem razbremenil.

V gotovini je bilo v blagajnici konec leta vsled zborničnega računa 5531 gld. 62 1/2 kr., in tega denarja naj bi se znesek 2000 gld. v omenjeni namen porabil in plodonosno naložil.

Ker so se navedeni zneski našli v redu, stavi odsek sledeče predloge:

1. Računska zaključka zborničnega računa in pokojninskega zaklada za leto 1890. in poročilo o stanju ustanovnega zaklada za onemogle obrtnike se odobravajo;

2. o računskih zaključkih se daje računodajalcu absolutorij;

3. pravilno opremljeni zbornični račun je v smislu § 21. zakona z dne 29. junija 1868. l., drž. zak. št. 85 z računom pokojninskega zaklada zborničnih služabnikov vred predložiti potom c. kr. deželne vlade visokemu c. kr. trgovinskemu ministerstvu;

4. predlog, da se ustanovni zaklad „cesar Fran Jožefove jubilejske ustanove“ nekoliko dopolni z zborničnimi sredstvi, predloži naj se z izkazom o stanju ustanovne glavnice konec 1890. l. visokemu c. kr. trgovinskemu ministerstvu v odobritev, v kateri namen naj se naprosi c. kr. deželna vlada, da predlog podpira.

Predlogi se vzprejmo.

III. Gospod zbornični svetnik Janko Kersnik poroča, da se je začelo razpravljati vprašanje o obrtnopravnih razmerah tako zvanih oskrbovališč za tujce. Določiti je, ali je oskrba tujcev smatrati sploh za obrt, in če, ali izhaja iz pravic gostilničarskega in krčmarskega obrta ter jo je zatorej smatrati za dopuščan obrt. Ako bi bilo zadnje vprašanje zanikati, preudariti bi bilo še, ali naj bi ne bila ta oskrba glede na varnost, pravost in zdravje po § 24. obrtnega reda odvisna od koncesije in nje zadobitev od gotovih pogojev. Predno visoko ministerstvo odloči to vprašanje, želi zvedeti razmere o oskrbovališčih za tujce po posameznih upravnih okoliščinah in mnenje o obrtnopravnem postopanju z oskrbovališči za tujce. Politična oblastva prve stopnje so uže predložila svoja poročila c. kr. deželni vladi, sedaj pa želi ona, da bi se tudi zbornica izjavila ter pri tem na umu imela po smislu ministerskega ukaza razne vrste oskrbovališč, kakor 1.) oskrbovališča zasebnih podjetnikov (hišnih posestnikov in strank najemnic), zlasti po zdraviščih, kateri dajo hrano pri njih stanujočim tujcem; 2.) stanodajalce sploh, ki dajo tudi hrano pri njih nastanjenim osebam (strankam podnajemnicam, sobarjem i. t. d.), 3.) oskrbovališča združena s hoteli in gostilnami.

Odsek je vprašanje, ali je oskrba tujcev sploh smatrati za obrt, in če, ali izhaja iz pravic gostilničarskega in krčmarskega obrta in jo je torej smatrati za dopuščan obrt — natančno razpravljal in razvidel, da oskrba tujcev ni smatrati za obrt, nikakor pa ne za dopuščan obrt. Ako bi se oskrbovanje tujcev spoznalo za obrt, obdavčili bi se oskrbovatelji tujcev, oni bi pa morali cene povekšati. Tujci bi zaradi tega gotovo ne prihajali obil-

neje, pa tudi ubožnejše prebivalce bi to hudo zadelo. Pa brez ozira na to oskrbovanja tujcev uže zato ni smatrati za obrt, ker nima obrtnega značaja, to bi se k večemu lahko reklo o oskrbovališčih združenih z gostilnami in hoteli, kateri pa so kot dopuščani obrti uže tako obdavčeni. Tudi vprašanje, ali naj bi bilo oskrbovanje tujcev po § 24. obrtn. reda odvisno od koncesije in nje zadobitev od gotovih pogojev, mora odsek zanikati, ker taka naredba bi ne bila dobra iz varstvenih, pravstvenih, zdravstvenih in enakih ozirov, to pa zlasti iz tega razloga, ker imetelji takih oskrbovališč zaradi svoje koristi vedno sami pazijo, da se ne zgodi nič, kar bi njih zaslužku škodilo. Zatorej so imetelji oskrbovališč sami najboljši čuvaji za varnost, zdravje in pravost svojih oskrbovancev.

Kar se tiče posameznih vrst oskrbovališč, to ni oskrbovališč zasebnih podjetnikov (hišnih posestnikov in strank najemnic) uže zaradi tega ne smatrati za obrt, ker so zlasti po zdraviščih sosebo v ta namen, da je laže stanovanja oddati tujcem, stanodajalci, kateri dajo tudi hrano pri njih nastanjenim osebam (strankam podnajemnicam, sobarjem itd.), pa imajo te ljudi bolj za domače ali za rodovince, torej izključuje tudi ta slučaj pojem obrtnosti.

Oskrbovališča združena s hoteli in z gostilnami so uže tako obdavčena, ker spadajo hoteli in gostilne med dopuščane obrte in ker jim uže tako ni moči zabraniti imeti oskrbovališč. Pri obdavčenju se jim, če so združeni s oskrbovališči, gotovo uže sedaj odmerja večji davek.

O razmerah omenjenih oskrbovališč na Kranjskem so politična oblastva prve stopnje ovedela in prijavila to le:

Oskrbovališč zasebnih podjetnikov (hišnih posestnikov in strank najemnic) ni na Kranjskem.

Oskrbovališča, po katerih dajo stanodajalci pri njih nastanjenim osebam tudi hrano, so v Ljubljani, v Kranji in na Jesenicah. V Ljubljani so imetelji majhnih stanovališč, kateri imajo na stanovanju in na hrani dijake. Imetelji so največ bolj ubožni. Dobiček je le neznamen, in ob njem v največ slučajih živi komaj imetelj oskrbovališča. Potem so tudi stanodajalci, ki zaradi svoje koristi dajo pri njih stanujočim delavcem tudi hrano. Dohodki, katere od tega dobivajo, so glede na to, da je delavcem kolikor mogoče malo računati jedila, zelo pičli.

Slednjič je pri tej vrsti oskrbovališč omeniti strank najemnic, ki dajo posamezne nepotrebne jim sobe v najem samskim gospodom ali damam ter jih imajo tudi na hrani. Taki stanodajalci so izmed boljših ljudi ter ne iščejo, dajoč hrano svojim sobarjem, navažno znatnega dobička, ampak store to bolj iz prijaznosti. Takih oskrbovališč pa je malo.

V Kranji dajo samo strankam podnajemnicam ali sobarjem hrano, ker pa je po mnenju okrajnega gla-

varstva Kranjskega moči smatrati le za zasebno prijaznost ali za postransko pogodbo poleg najemne pogodbe, a ne za obrt.

Na Jesenicah so najnovejši čas tudi delavci, ki med tednom tam delajo in ob nedeljah žive pri svojih po sosednih občinah naseljenih rodbinah, pri zasebnih strankah na hrani in na stanovanji.

To nastanjanje in hranjenje delavcev je po mnenji okr. glav. Radovljiškega presojeti prav tako kakor dijake na hrani, dosedaj pa ni dalo tamkaj povoda uradnemu postopanju niti z davčno - niti z obrtno-zakonskega stališča.

Oskrbovališč združenih s hoteli in z gostilnami ni na Kranjskem.

Na podlogi navedenih razmer je poročevalec v imenu odseka predlagal: Častita zbornica naj se izjavi v smislu tega poročila. — Predlog je bil vzprejet.

Dopisi.

Na Dobrovi, dne 26. julija. (Raznovrstno). V noči od 24. do 25. dne t. m. je na Dobrovi, kakor lansko leto kresno noč, s krampom odrinil tat vrata zakristije, šel potem skozi druga v cerkev, kjer je s silo odprl tri nabiralnice in pobral denar iz njih, drugo v zakristiji in v cerkvi pa pustil vse lepo pri miru. Denarja je morda bilo 8—10 gld. Za to zlodejsko delo bila mu je temna in deževna noč kaj ugodna.

Naj bi se takemu malopridnemu potepuhu kmalu prišlo na sled!

Letos se je manj sena nakosilo nego lani. Ozimnega žita bo malo, rž še povsod semena povrnila ne bode, pšenica bo pa nekoliko več zrnja dala. Turščica in drugi jesenski pridelki razen zelja obetajo sedaj prav povoljno letino. Tudi otave bo precej. Sadja, osobito jabolk, bode po nekaterih vaseh več nego lani, če jih ne bode toča otresla.

Letos je pri nas mnogo gadov. Dne 20. maja sem ujel 58 $\frac{c}{m}$ dolgega modrasa, dne 21. istega meseca je pa pičil dečka z Dobrove. Pomagalo se mu je z brinovcem pa z „gadovcem“. Gadovec raste v vsej Dobrovski občini edino le na malem starem gradišči tam za Hruševim.

Dne 14. junija je v Brezji pri Gregor'i Dolenci v plitvem vodnjaku pred hišo utonilo 1 $\frac{1}{2}$ leta staro dekletce. Tu je bila nesreča bolj kriva, nego malomarnost starišev.

Zdravstvo v naši fari je, hvala Bogu, vsestransko povoljno.

Šolsko leto končamo tukaj konec prihodnjega meseca.

M. Rant.

Razne reči.

— Presvetli cesar je podaril za popravo Sorške cerkve 200 gld.

— Cesar bode baje obiskal češko razstavo prve dni septembra meseca. Nemško-liberalna stranka bi najraje videla, da bi cesar ne šel v Prago. Na to meri vsa perfidna pisava njenih glasil, ki prav priprosto ovajajo ter pavšalno sumničijo. Obisk Srbov, ki so si te dni ogledali češko razstavo, dal je spet dovolj gradiva tem listom, da pišejo o panslavističnih, protiaavstrijskih demonstracijah ter grdiijo češki narod, ker je vzprejel dostojno srbske goste. A vender ni vse to, kar se v Pragi godi, niti senca znanih pangermanskih demonstracij, ki so se godile na Dunaji pri slavnosti nemških pevskih društev. Najnesramnejše je pa to, da zapisuje ta ščuvalna druhal vse, kar počenjajo tudi najrazposajenejši pobalini v Pragi, na rovaš vsemu narodu češkemu.

— Presvetli cesar se odpelje dne 19. avgusta t. l. iz Ischla na Dunaj, kjer ostane do 29. avgusta. Popoldne tega dne se odpelje z večim spremstvom z Dunaja v Celje ter se udeleži dne 30. in 31. avgusta vojaških vaj v Celjski okolici.

— Minister za vnanje reči grof Kalnoky se mudi uže nekaj dni na cesarskem dvoru v Ischlu.

— Minister grof Taaffe je šel baje minoli teden zato v Ischl na cesarski dvor, da poroča cesarju o sklepu državnega zbora ter da se kaj določnega sklene o cesarjevem potovanju v Prago, ki je baje spet postalo negotovo.

— Finančni minister dr. Steinbach je imenovan od presvetlega cesarja za tajnega svetnika.

— Vabilo na veselico katero prirede slovenski abiturijenti dne 3. avgusta 1891. l. v prostorih narodne čitalnice v Ljubljani na korist družbe sv. Cirila in Metod. Vstopnina za osebo je 30 nov. Velikodušnosti se ne stavijo mejé. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Beseda bode na čitalničnem vrtu; ob neugodnem vremenu se vrši veselica v gorenjih prostorih.

— C. kr. strokovna šola za vezenje in umetno šivanje čipek je razstavila koncem šolskega leta dne 29. in 30. t. m. dela svojih učenk.

— V nedeljo dne 2. avgusta napravi Ljubljanski Sokol svoj izlet v Kamnik, kamor se odpelje s posebnim vlakom ob 1 in $\frac{3}{4}$ uri popoldne ter se vrne v Ljubljano zvečer ob 11. uri.

— V Kamniku se je nastanil v Prašnikarjevem kopališči zdravnik, ki zdravi po Kneippovi metodi.

— † Umrl je v Novem Mestu tamošnji odvetnik in bivši deželni poslanec dr. Janez Skedl.

— Število udov družbe sv. Mohorja je letos naraslo na 51.827, od lani se je pomnožilo za 3743.